

Duško M. Petrović

Rođen sam 1948. godine u Previji, Ribnik, BiH. Školovao sam se u Drvaru i u Beogradu. Liriku i satiru objavljivao sam u svim značajnijim časopisima i listovima srpskog jezika, a nešto lirike i satire prevedeno mi je i na jezike drugih naroda.

Od knjiga koje sam objavio, humoristično–satiričnoj familiji pripadaju:
Oda koja hoda – satirična poezija (Zadruga pisaca, Beograd, 1971);
Brod plovi, miševi beže – satirična proza (ICS, Beograd 1972);
Slikovnica za odrasle – aforizmi sa karikaturama Miće Miloradovića (Novo delo, Beograd, 1987);
Kula od članskih karata – satirična poezija (Rad, Beograd, 1990);
Kozerija nostra – podzemlje nebeske Srbije – kozerije (Javnost, Srpsko Sarajevo, 1995);
Šampanjac u tetrapaku – satirična poezija (Ošišani jež, Beograd, 1996), drugo izdanje, s predgovorom Dragana Lakićevića (Zadužbina "Petar Kočić", Banja Luka, 1997);
Zvižduk u pola osam – satirične vesti (Demokratija, Beograd, 1997);
Gde đavo spava – satirične vesti, drugi deo (Demokratija, Beograd, 1997);
Zvučni zid – svakodnevnik (Oslobođenje, Srpsko Sarajevo, 1999);
Đavole, Bog t' ubio – satirične poeme (Čigoja štampa, Beograd, 2002);
Na vr' brda vrh državni mrda – satirična poezija (Književni atelje, Banja Luka – Beograd, 2004);
Je li ikog stid? – stare i nove satire; izbor i predgovor Predrag Lazarević (Zavod za udžbenike i nastavna sredstva, Istočno Sarajevo, 2005).

Radujem se što me ima i u **Antologiji savremene srpske satirične priče** (M. Vitezović, Beograd, 1979), u antologiji jugoslovenskog aforizma **Ta pametne** (Ž. Petan, Ljubljana, 1983), u "antologiji" **Bela knjiga** (zbornik nepodobnih ljudi i ideja po mišljenju Ideološke komisije CK SK Hrvatske, Zagreb, 1984), u antologiji **Nova srpska satira** (M. Pajović, Beograd, 1987), u antologiji **Novi srpski aforizam** (M. Dor, Grac–Beč–Keln, 1988), u **Ježevoj čitanci** (D. Lakićević – N. Rudić, Beograd, 1990), u antologiji **Vrag i šala** – pola stoleća srpskog aforizma (V. Teofilović, Beograd, 2000).

Najviše i najradosnije sam pisao za **Jež** odnosno **Ošišani jež** (1968–2002), koji sam i uređivao (kao urednik teksta od 1980. do 1990. i kao glavni urednik od 1991. do 1995), a radosno sam pisao i za rubriku **Satirikon** u "Politici" osamdesetih godina prošlog veka, zatim kolumnu **Svakodnevnik** u "Oslobođenju" (Srpsko Sarajevo, 1998–2002), kao i kolumna **Iz oštrog ugla** koju sada (od juna 2005) pišem u "Glasu Srpske" (Banja Luka).

Prvo samostalno književno veče (naravno, satire) imao sam u beogradskom Domu omladine 13. novembra 1970. godine; naslov: **Zmijama je vreme da ujedaju** (po stihu iz kasnije knjige lirike *Na tri konaka odavde*), gosti: Rada Đuričin, Desa Glišić i Milovan Vitezović; za klavirom Boris Bizetić.

Od svega što sam pisao za radio i televiziju, pamtim: **Ponoćni tip-top kabare**, Radio Beograd (1970–1973), urednik Dragan Aleksić; **Studio B**, i radio i tv, više puta i na više načina, ali uvek u uredništvu Milorada Roganovića (1990–2004) i tv seriju petominutnih emisija **Gundam po kućama**; glumica Maja Kolundžija, TV Republike Srpske (Banja Luka, 2005).

Napisao sam i scenario za satirični kabare **Novi Sad ili nikad** – po svojim i tekstovima Radivoja Bojičića, Milovana Vržine, Aleka Marjana i Milenka Pajovića; muzika: Miroljub Arandelović Rasinski; režija: Radoslav Zlatan Dorić; Srpsko narodno pozorište, Novi Sad, 1989.

Komediju **Braćo i sestre** (satirična pastorala) objavila mi je “Etna”, elektronski časopis za satiru, u leto 2006.

Priznajem da sam napisao i:

O signalizmu, ili o pesničkoj nemoći, uzgred > esej–polemika povodom treće izložbe signalizma (v. “Politika”, 24. jula 1975).

Srpska satirična književnost > uvodna reč na jubilarnom, dvadesetom "Novogodišnjem satirikonu" u Zadužbini Ilije M. Kolarca, 29. 12. 2000. (v. "Politika", Božićni dodatak, 6. januar 2001. godine).

Savremeni srpski aforizam > reč na Okruglom stolu o srpskom aforizmu, Pljevlja, jun 2002. (v. časopis “Krajina”, br. 6, Banja Luka, proljeće 2003).

Dug Davidu Štrpcu (Petar Kočić – uzor književnom i političkom uverenju) > reč na uručenju "Kočićeve nagrade", Banja Luka, Banski dvor 24. avgusta 2002 (v. “Politika”, dodatak “Kultura–umetnost–nauka” III, 31. 8. 2002).

Naše vuzlaste demokratije (po ponovnom čitanju tri Kočićeve pisma iz Crne kuće) > esej, v. revija “Zmijanje”, str. 34, Banja Luka, avgust 2006.

Požurio sam da budem prvi koji će sačiniti antologiju satiričnog aforizma Republike Srpske: **Led je probijen! Uskačite.** (Bina, Banja Luka, 2005).

Nije da baš nemam književnih nagrada, pre će biti da ih imam i previše; prva mi je **Nagrada UNESKO za satiričnu poeziju** (Beograd, 1971), a najveća **Kočićeve nagrada** (Banja Luka, 2002).

Dobitnik sam i nagrade **Dimitrije Davidović** za uređivanje časopisa “Ošišani jež” (Beograd, 1992).

Kao mlad, osnovao sam i uređivao studentski časopis za humor i satiru **Stradija**, Beograd, 1971–1972, izdavač: Savez studenata Beograda. Stradija je više puta zabranjivana, a posle zabrane 13. broja i presude (sudija Lj. Radović) da se svi primerci spale, Univerzitetski odbor SSB je raspustio redakciju i ukinuo časopis.

Kao mnogo manje mlad, osnovao sam i uređujem časopis **Otadžbina**, glasilo Srba iz Srbije, Srpske, Crne Gore i rasejanja (od 2002) i časopis **Zaoka**, srpski satirični godišnjak (od 2003).

Živim u Beogradu i u Banja Luci kao slobodan (sve slobodniji?) umetnik.

Osamdesetih godina prošlog veka zapisao sam i (opet radosno!?) objavio:

Lirsko u poeziji nije samo protivteža satiri, nego i neophodan lični zalag u borbi za istinu, slobodu i pravdu. Lirika je suština pesnikovog bića, a satira opredeljenje; lirika je podsvest, a satira svest i tek zajedno čine pesmu.

Što se poezije tiče, verovatno ću još dugo (ako ne i zauvek) ostati pri definiciji: **Poezija je kad umeš lepo da kažeš – ako imaš šta, ali ne verujem da ću se**

skoro manuti mudrosanja o politici i satiri, kao u ova dva primera iz razgovora za novine povodom knjige **Na vr' brda vrh državni mrda:**

Promena vlasti nije donela i promenu svesti; čak ni na jednom nivou. I ova vlast se ponaša kao da ona bira narod, a ne narod nju. Moglo bi se čak kazati da se jednoumlje razmnožilo i da, umesto onog jednog (užasnog, tesnog), sada imamo onoliko jednoumlja koliko imamo stranaka i partija, pa je svaka koalicija osuđena da bude samo prost zbir manje–više sličnih jednoumnih organizacija, grupa... Ni jedna satira nikad i nigde nije srušila ni jednog tiranina i ni jednu vlast, ni nedemokratsku, ni demokratsku; satira deluje na svest, znači sporo, novinska satira deluje na kraće, a književna na duže staze. Satira je bomba s odgođenim dejstvom. (“Danas”, 17.11.2004)

Srbi su nesrećan narod, imaju dobru satiru, možda najbolju. Srećni narodi nemaju ni ovako dobre satire, ni ovako dobrih satiričara, ali ne zato što niko njihov ne bi umeo da ovako žestoko, beskompromisno satiriše osionu, bahatu vlast, nego zato što ovakve vlasti i ovakve korupcije, pljačke i otimačnine nigde na svetu nema. Ovo je raj za satiričare. Ova zemlja samo aforističara ima više nego što iole normalni narodi imaju tesara ili armirača, a da i ne govorim o klavirštinerima i lift–majstorima. Natalitet nam je u drastičnom opadanju, drastičniji je samo porast satiričara, porast broja gnevnih, unesrećenih građana kojima je sve prekipelo i koji jedini odušak nalaze u pisanju protiv nepoštene i nesposobne vlasti. Pišem satire, evo, više od 35 godina i još se nisam odušcima namirio! (“Politika”, 4.1.2005)

Znam da bi svaki drugi bio bolji (da ne ređam i prikladnije prideve), ali moj izbor iz onog čime sam se do ovog trena hvalio je, evo, ovo:

Vetrometina

Poludela Kugla, svaki dan sve više,
polove skuplja, stomak da proširi.
Na Kugli se zemlja Vetrometina njiše
– Vetrometinom vladaju vetropiri!

Kugli stomak nezaustavivo raste,
maloj zemlji kostur iz Evrope viri,
gladne joj u Evropu odlaze laste
– Vetrometinom vladaju vetropiri!

Dok pupak Kugli puca na ekvatoru,
meridijani Evropi odmerili;
Vetrometinom uporednici oru
– Vetrometinom vladaju vetropiri!

Vetrometina svega od svakog ima,
demokratija li se premalo širi,
izvetriće li zemlja Vetrometina
– Vetrometinom vladaju vetropiri!

(1968)

Odjeci

EPOHA–ha–ha–ha...
MINISTARSTVO–vo–vo–vo...
REVOLUCIJA–ja–ja–ja...
GENERALI–ali–ali–ali...
RADITI–ti–ti–ti...
MINISTAR–star–star–star...
NEMIR–mir–mir–mir...
EPOHA–ha–ha–ha...

(1968)

Gospodin, brod i zidovi

1.

- Koliko ih ima?
- Mnogo ih ima, gospodine Iber Halt.
- Jesu li progutali?
- Da, gospodine Iber Halt, progutali su.
- Svi?!
- Da. Svi su progutali, gospodine Iber Halt.
- Jeste li sigurni da je gutanje uspelo?
- Siguran sam, gospodine Iber Halt.
- Koliko je vremena potrebno da bi pilula počela da deluje?
- Sat vremena, gospodine Iber Halt.
- Da li je taj sat već prošao?
- Prošao je, gospodine Iber Halt.
- I sigurni ste da su već počele da deluju?
- Mislite na pilule, gospodine Iber Halt?
- Da, Mizerijo, na pilule mislim!
- Za pilule sam potpuno siguran, gospodine Iber Halt.
- Kako pilula deluje na čoveka? Mislim, na fizički i psihički normalnu osobu?
- Kao prvo, gospodine Iber Halt, pilula smanjuje sposobnost zdravog rasuđivanja. Drugo, osoba koja je progutala pilulu vrlo lako prihvata tuđe mišljenje; što će reći, slepo veruje u sve što joj se govori...
- U redu, Mizerijo, Odmah okupite sve koji su progutali; održaću govor i kandidovati se. Čim ja završim, neka se pređe na glasanje.
- Razumem, gospodine Iber Halt.
- Mizerijo, još jednom vas pitam: jeste li baš sto odsto sigurni u uspeh vaše pilule?
- Siguran sam, gospodine Iber Halt. A, vi i inače nemate razloga za zabrinutost, vaše ime je jedino koje se nalazi na glasačkom listiću...
- I, naravno, pazite da glasanje bude što je moguće demokratičnije!
- Pa svakako, gospodine Iber Halt!

(1970)

2.

- Kako ste spavali?
- Dobro sam spavao, gospodine.
- Jeste li sanjali nešto?
- Sanjao sam, gospodine.
- Šta?
- Sanjao sam san, gospodine.
- Kakav san, mornaru?
- Čudan san, gospodine?
- Čudan?!
- Da, gospodine. Čudan.
- Čudan san!?
- Čudan, gospodine.
- Imali ste sreću.
- Ne razumem, gospodine.
- Spavali ste, mornaru!
- Jesam.
- Ja vam zavidim.
- Hvala, gospodine.

– Pođite na posao, mornaru.
 – Video sam miša, kapetane.
 – U snu?
 – Na brodu, kapetane.
 – Videli ste miša u snu, mornaru!?
 – Na brodu, kapetane.
 – Možda vam se učinilo, mornaru?
 – Potpuno sam siguran, kapetane.
 – Živog?
 – Živog, kapetane.
 – Miša?
 – Skočio je u vodu, kapetane. Jedan, a posle i ostali.
 – Hoćete da kažete da su miševi napustili brod?
 – Upravo to, kapetane.
 – I, šta ste uradili.
 – Ništa, kapetane.
 – Spavali ste, mornaru!
 – Jesam, kapetane.
 – Spavali ste, umesto da ste ih lovili... Trebalo je da ih zadržite, mornaru!
 Miševi moraju ostati na brodu! Moraju!... Spavali ste, umesto da ste ih lovili!?
 Za miševima, mornaru! (1970)

3.

Sve zidove saziđao je čovek. Sebi ili nekom drugom. Neke zidove je podigao samo da bi se sakrio od – čoveka.

Među takvim zidovima, u potpunom miru porodične sreće, nastalo je ono čuveno čovekovo: Home, sweet home!

Među zidovima je domaćinstvo, ministarstvo, tužilaštvo, klanica, praonica, sudnica, kafana, apsana, kuglana, porodilište, mrestilište, gubilište...

Među zidovima je, dakle, čovek ili opet – zid.

Ja (slovoslagaču): To je sve. Zaključak napiši sam.

Slovosagač (meni): *Nema ni jednog zida koji je saziđan samo zbog slike na njemu, a svakog dana je sve više zidova na kojima se samo ta slika nalazi!*

(1971)

—————(Iz knjige “Brod plovi, miševi beže”, 1972)—————

Zvoni! Lupanje ne radi.

Ima nešto trulo u državi – danaske!

Dolaze politički potkovani. Čujem topot.

Murta već uzjahao, a Kurta nikako da sjaši.

Led je probijen. Uskačite.

Vaše Veličanstvo, sviđa li Vam se ova istorijska istina ili želite da Vam pripremimo novu?

Što je ljubav prema vladaru dublja, to je narodu teže da ispliva.

Što skuplji život, to jeftiniji čovek.

Otvoraju se i žbiri—računi.

Čovek je društveno biće bolje.

Svi za jednog, jedan će svima.

Od šale glava ne boli, naročito ako šala nije uspela.

Molba sekretaru unutrašnjih poslova: Molim vas da mi u što skorije vreme promenite prislušivača. Ovog sam već ubedio.

Svi smo mi na istoj liniji, samo su nam smerovi različiti.

Imamo odličan prosek: svaki peti nam je nepismen, ali zato svaki četvrti veruje da je književnik.

Hleb je poskupeo, igre su sve jeftinije.

Koliko gluposti stane u njega, nije tv ekran baš tako ni mali.

Krivac je uhvaćen na delu! Književnom.

Idući stalno niz dlaku, spali ste na najniže grane.

Ne dirajte moje krugove! Vrtite se u svojim.

Ako je sunce na Zapadu, senka pada na Istok. I obrnuto.

Usijane glave trebalo bi držati što dalje od bojevih!

Golub mira honorarno radi kao golub pismonoša. Raznosi protestne note.

Ne traži dlaku u jajetu, ako je imaš na jeziku.
Politički daltonizam rađa neprijatelje svih boja!
Pa i nije sve tako crno, kao što se krije!
Politička prostitucija: naplaćivati ljubav prema otadžbini.
Najveće pronevere prave provereni.
Istraga je pokazala da se sve može sakriti.
Ostavka: Kad već moram, uradiću to dobrovoljno!
Sloboda je privilegija samo za zatvorenika.
Slobodnoj zemlji najteže je osloboditi se oslobodilaca!
Ako ih je mnogo na vrhu, znači da je vrh – zatupljen!
Zaštita čovekove sredine: Ne ostavljajte đubre tako visoko!
(1968–1986)

————— (Iz knjige “Slikovnica za odrasle”, 1987) —————

Pansion

Dedu solunca
utopio je u viskiju,
a oca,
partizanskog komesara,
u francuskom konjaku.

Bili smo kod njega na konaku
nas trojica –
studenti iz Bosne.

Te godine, posne,
muvali smo se po Zapadu,
auto–stopom;

on nam je lovu davao na zajam,
a priče o precima,
slavnim,
o junacima i mecima –
gratis.

Sanjao je da se šepuri selom
Crni Đorđe u odelu belom...

Kako se odužiti junaku,
koji nije poginuo na megdanu
ili od sekire na mlinskom jazu,
nego na pešačkom prelazu –
bežeći od socijalizma?

(1976)

Drugar

Milan Vještica,
moj drugar iz Drvara,
heroj socijalističke Jugoslavije,
ostao bez para
i zapalio
i Nemačku.

Šta je Nemačka radila
od svojih heroja,
kad mora da uvozi naše?

Izgleda da je ipak
onaj perverzni manijak
dobio rat,
jer –
naši rade tamo,
a njegovi se odmaraju
ovamo,
na plavom Jadranu,
moj Milane,
jabuko sa grane.

(1978)

Svadba

Jovan Mladenov,
bizgov,
upitao curu iz susednog sela:
– Dira li te ko?

– Taj se neće glave nanosati –
rekoše.

Bolje nož u svadbenom kolaču,
nego pod rebrima
ili grlom.

Igrali smo na svadbi Jovanovoj
i nazdravljali bratstvu i jedinstvu!

Tri dana i tri noći
veselila se sva čaršija.
Munevera ima sedmoricu braće,
sve ljutih handžarlja.

(1979)

Tetkovina

Kad je tetak otišao u Nemačku,
tetka je izdala sobu,
a komunisti državu.

Tetak se nikad nije vratio.

Tetka je zaradila nešto para,
a komunisti više nemaju šta da ruše;
državu su zadužili
do guše.

(1982)

Braća

Još pre rata brat je brata
prevario iz inata,
a zbog onih silnih međa
brat je brata – iza leđa.

U ratu je tek brat brata
dovodio do dželata.
Posle rata brat bratoka
uzeo je za svedoka.

Sad ponovo bratko brata
sačekuje iza vrata,
pa kad vidim ko su braća
– kako da im budem ćaća?!

(198?)

————— (Iz knjige “Kula od članskih karata”, 1990) —————

Kneževa večera danas

Kad bi nešto bilo para da se i danas takva večera organizuje, a nije da nije
potreba, ne zna se kako bi koji Srbin na zdravicu Lazarevu odgovorio, ali je sigurno

da bi, danas i ovde, i ovakvih odgovora bilo:

- Ko, je l' ja?!
 - E, da si juče, čestiti kneže!
 - Sačekaj još malo, pa ćemo posle svi.
 - De mene nađe!?
 - Krenite vi, eto mene; samo što ne letim!
 - Što me ne pozva ljetos, dok sam dangubio, nego baš sad kad ne znam šta ću prije!?
 - A koliko bi to trajalo?
 - Je l' može honorarno?
 - Čeknider malo da zapalim cigar.
 - A imaš li nekog da mi ponese pušku?
 - Moram u nedelju na svadbu...
 - Mali mi ima keca iz poznavanja prirode i društva.
 - Zar sad kad sam unapređen?!
 - Mora' bi neko i ode da ostane!
 - Lazo, burazeru, odrali me na pokeru, pa bi' prob'o večeras da se izvadim.
 - A moj simpozijum?
 - Čuo sam da tamo nemaju ni bazen, a kamoli saunu.
 - Imam zakazano kod zubara!
 - Lako je tebi!
 - Hoćemo li da povedemo i žene ili je to samo muško društvo?
 - Laki, jebote, pa ja sam rođeni Beogradžanin!
 - Izaš'o mi čmičak.
 - Zaribala mi getriba.
 - E, još samo da stavimo kupus i da objesimo meso, pa eto i mene, sokola!
- (1991)

Režimska paščad

Kraljevi, carevi, kneževi, prinčevi, predsednici, premijeri i ostali vladari i prestolonaslednici uvek su, valjda zato što su uglavnom odvojeni od naroda i retko kad u prilici da pokažu svoje čovekoljublje, vrlo spremni na izuzetnu ljubav prema životinjama, a da je pas najbolji čovekov prijatelj odavno je jasno čak i dvorskim budalama, a kamoli prevejanim vladarima na svim Dedinjima sveta.

Istorija je zabeležila da je, ipak, bilo najviše onih vladara koji su gajili i obožavali pudlice.

Poznato je – tako – da su, u vreme gvozdene vladavine Jože Metalca, pudlice bile važnije verovatno i od najvećeg dela radno mu sposobnog stanovništva, pa se i trošilo više na njih, nego na to stanovništvo.

Radno sposobno stanovništvo vodili su, preko sindikata i ostalih oblika društvenog zamajavanja, radno nesposobni rukovodioci, a o Brozovim pudlicama brinuli su njegovi najsposobniji generali.

Nije svaka budala mogla da bude Titin kerovođa!

Taj odgovorni posao mogao je da radi samo neko ko je završio najviše vojne škole, kako u zemlji tako i u inostranstvu, a bilo je poželjno da Josipov pudličar ima i najviša vojna i državna odlikovanja.

Ako je neki general imao sreću da završi Vest Point ili Akademiju Vorošilov, mogao je s gotovo stoprocentnom sigurnošću računati da će – posle položaja komandanta armije ili načelnika generalštaba – avanzovati i do najvišeg položaja u vojnoj hijerarhiji: kerovođa vrhovnog komandanta!

Tom srećniku bilo je omogućeno da svakodnevno veselo trčkara za Titovim pudlicama, da razdragano i bezbrižno skakuće za pasjom pameću...

Ali!

Moderna vremena traže od modernog vladara da i svoju poslušnu paščad školuje, da ih baš svestrano obrazuje, jer samo njihova čistokrvnost ne može više biti dovoljna garancija da će ta džukelčad odgovoriti na sve zadatke koji se postavljaju pred njih kao pred vladareve najbolje prijatelje.

Moderne psine danas (i ovde) pohađaju specijalizovane škole u kojima, pored toga što uče da na mig gazde puze, mašu repom, skaču, grizu i ujedaju, moraju da

savladaju i ostale veštine neophodne za uspešnu pasju karijeru.

Zahvaljujući dobro organizovanim kerećim školama i, pre svega, pouzdanom i stručnom nastavnom osoblju, današnji vladar ima:

- pse čuvare stečenih pozicija;
- pse tragače za vladarevim genijalštinama i njegovim izuzetnim potezima, koji su (baš uvek i baš svaki) i od političkog i od istorijskog značaja, obavezno;
- pse lajače preko plotu i preko krive Drine;
- pudlad koja znalčki kevcu po pozorišnim, književnim i novinarskim klubovima, naročito;
- psine koje kopaju po susednim, bratskim dvorištima i, naravno,
- džukele koje na sve nas reže (tzv. režimski psi).

Diko moja, kako mi sada nevino i naivno izgledaju one Titove mezimice!

(1993)

——— (Iz knjige “Kozerija nostra, podzemlje Nebeske Srbije”, 1995) ———

Na 666–i dan pod sankcijama

Danas smo pojeli
maminu zlatnu narukvicu
djevojačku;
posljednje što smo imali.

Od sutra, od doručka već,
hranićemo se samo
inatom,
 inatom,
 inatom
i prkosom cvijetom
kao salatam.

(1993)

Niz ulicu vjetar

Niz ulicu vjetar šušta novinama,
i u kaldrmu gledam ispod oka,
niz ulicu vjetar,
niz ulicu vjetar...
Loše vijesti sa Istoka.

Dok vihor ljubi, dok miluje
naprsu, mokru fasadu,
stižu vijesti,
stižu vijesti:
ništa bolje na Zapadu.

Na Jugu dobili šugu,
a glumica poznata svima

Granica

Na Drini granica
ko po sred srca!

– Oružje neko imate li? – pita.
Ćutim.

Ne vjerujem da se čujem:
jedan narod u dva krika!

– Oružje neko imate? – opet će.
Gledam.

Ne vjerujem da nas vidim:
jedan narod na dvije strane!

– Oružje neko?! – viknu.

– Imam! – rekoh. – Jezik je moje
jedino oružje,

ali da znate:
i kad bi ga iščupali,
ne bi me razoružali!

Na Drini je granica
ko po sred srca...

Prelazim je i prolazim,
švercujem ljubav –
s jedne na drugu stranu.

(1994)

našla novog ljubavnika,
u nekom budućem ratu –
nekog bivšeg ratnika.

Poslije vijesti sa Sjevera,
kao da se već vijek slavi
neslavna ljubav
u slavnoj glavi...

Za priliku ovu,
kao i za svaku,
nabavili prasiće i ćurke
i šampanjac u tetrapaku!

Ne daju pobjednici,
silnici,

za proslavu poraza srpskog
ni iz boce da se pukne;
ni da gukne
ne smije
onaj što poraze svoje
i pobjede tuđe
slavi!

Niz ulicu vjetar šušti novinama...
Baš odavde u svijet
najgore vijesti idu.

Ni trunke časti
u naše usrane vlasti!

(1996)

————— (Iz knjige "Šampanjac u tetrapaku", 1997) —————

Svakodnevnik

Nobelova nagrada za barut!?

Beograd (telefonom), 3. decembra 1996. – Prvi opštinski sud presudio je po tužbi JUL-a da nije tačna tvrdnja maloletnog MM da skraćenica JUL znači "Jugoslovensko udruženje lopova", jer je u dokaznom postupku jasno dokazano da tu ima i levičara. Maloletni MM kažnjen je drugarskom kritikom pred isključenje.

Crna Trava, 6. decembra. – Na svečanom takmičenju poslušne paščadi, održanom u ovoj idiličnoj, pastoralnoj sredini, prvo mesto i kolajnu bajnu osvojio je nadaleko poznati krvoločni julterijer, utešne nagrade domogao se jedan običan seoski julov, a podsticajne diplome i medalje svetle budućnosti pripale su leglu "Julići i julići uveoci".

Cetinje, 7. decembra 1996. – Institut za jezik, uho, grlo i nosivost Crnogorske svečane akademije nauka i umetničkog klizanja saopštilo je danas u podne da je postignut rekord u lingvističkoj genetici i da će ubuduće svako dete rođeno na prostoru bivše SFRJ već u petoj godini (najdalje) znati četiri jezika, srpski i tri strana: hrvatski, bošnjački i crnogorski. Ovim grandioznim uspehom naši naučnici će konkurisati za prestižnu Nobelovu nagradu za barut.

Beograd, 3. januara 1997. – Vest BK televizije da je CIA raspisala konkurs za nove špijune napravila je kaos i paniku u republičkim i saveznim organima vlasti u Beogradu. Niko ne zna ko je, kako i zašto dobio otkaz.

————— (Iz knjige "Zvižduk u pola osam", 1997) —————

Zločinački, zločinačkije...

Dedinje, 17. februara 1997. – Ovo, naravno, nije najviši vrh u Srbiji, ali je ipak stalno u magli. Inače, kako drukčije objasniti ovoliko prodavanje magle?!

Hag, 14. marta. – Ako se nastavi ovaj trend, optuženi za zločine nad Srbima biće osuđeni samo zato što im ti zločini nisu veći!

Moskva, 31. marta 1997. – Foto vest koja je obišla svet govori o sukobu demonstranata sa frajerom prerusenim u Lenjina. U Srbiji, kažu, nije tako. Tamo svi koji su za Lenjina, Štaljina, Marksa, Tita i ostale Miloševića preruseni su u: ministre, savetnike, državne sekretare i mnogobrojnu rodbinu.

————— (Iz knjige "Gde đavo spava", 1997) —————

Kojim jezikom govore mrtvi?

Utorak, 10. novembra 1998. Previja kod Ribnika. Jasik, Rosulje, pa niz put, prema Sani.

- Važno je da si ti meni Srbin, pa nema veze koji si "ac"!
- Ac!?
- Srbijanac, Bosanac, Hercegovac, Crnogorac...!

Petak, 18. decembra. Prištić na koži mora se na vrijeme liječiti, odmah, dok je još mali. Ako se i zakasni malo, pa čak i toliko da običan prištić u ozbiljan prišt naraste, možda ni tad još nije kasno, možda se još može liječiti i ono najgore spriječiti...

Ali,

ako se stvar toliko zapusti da običan prištić naraste i bude ne samo prišt na obrazu Srbije, nego čak i Priština surova samo se najgorem možeš nadati.

Subota, 13. marta 1999. Sve, u stvari, liči na dobro znanu sado–mazohističku priču.

Sadist navali da sa svih strana stiska i pritiska, a plus što prijete da će da bije i da prebije, da bombarduje i da ubije. Mazohisti sve to malo, pa ište još! Ište mazohist još prijatnji i još pritisaka: različitih, najrazličitijih.

Sadist onda doda da neće on sam da ga bije, da ga lično i personalno k'o mačku prebije, nego će u tu svrhu, veli, s drugima da se udruži, da se ujedini i usloži, pa će onda svi zajedno da navale: biti i prebiti, bombardovati i ubiti!

– To! To! To hoću! – usklikuje mazohist nestrpljivo.

– A, ne! Hoću da me moliš. Hoću da me lijepo zamoliš da bijem i prebijem, da bombardujem i ubijem!

Može mazohist da ga moli, i može, i htio bi kad bi vjerovao da bi mu to pomoglo, ali on (ako je bolestan, nije glup) istovremeno odlično zna da sadist jedva čeka da ga ovaj nešto moli, pa da mu on to, onako sadistički, odbije. Zato mazohist (lukavi, prepredeni mazohist) neće to, neće da moli, nego je u sva zvona udario: priča i prepričava kako sadist ne smije ni da ga pipne i kako će on, mazohist, da se brani i odbrani, kako će da mu sune sučku i da mu zagargija gargiju – ima sadisti oba oka da ispadnu!

I malo mu što to ovdje, nego se tako i po svijetu razgalamio.

Sadist je, opet, svega toga svjestan i svoju igru mirno vodi prema svom zadovoljstvu: muči mazohistu raznim konferencijama, vajnim mirovnim pregovorima i sličnim zamajavanjima, jednako mu usput svim i svačim prijeteći. Priča će se završiti kao što se ovakve i inače završavaju: sadist će pokazati sav svoj sadizam i obilato uživati u tome, mazohist će strasno drhtati u jedva dočekanom položaju jadne, nezaštićene žrtve, a narod?

Narod ni ovog puta neće biti važan.

Ni ovom ovdje mazohisti, marksisti, ni onom onamo SADisti.

Nedjelja, 28. marta. Govorim na tribini Udruženja književnika Srbije. Sjetio sam se, a i pisao sam prije o tome, da je polovinom januara ove godine Vatikan

objavio (prvi put poslije 1614. godine), svoj tzv. “dopunjeni ritual” za istjerivanje đavola. Jedan od najviših funkcionera vatikanskih, Horhe Arturo Medina Estevez, rekao je tom prilikom da đavo postoji, da razumije latinski i da se može istjerati.

Želim da vjerujem da đavolu latinski, ipak, nije maternji jezik, a papu molim da pozove svog najboljeg egzorcistu i da ga pošalje u Vašington – da istjera crnog đavola iz Bijele kuće!

Utorak, 13. aprila 1999. Proći će rat. Sigurno će proći. Prošli su, završili su se svi, pa će i ovaj, kad–tad i kako–tako.

Ne bojim se rata, ni smrti se ne bojim.

Zebem u strahu od njihovih naknadnih zločina. Bojim se onog nakaznog života koji će se roditi iz ove smrti kojoj sada izmičemo.

Radioaktivna municija kojom nas gađaju ne pogađa samo cilj, nego i sve one koje promaši! Radioaktivna municija pogađa sve i svakog.

Bojim se tog radioaktivnog siledžije.

Bojim se tog strašnog, radioaktivnog silovanja.

Drhtim pred porodom koji ni naše najveće ljubavi, koji ni najdublja osećanja, ni najnježniji, najtananiji i najstrasniji zagrljaji neće moći u ljepotu okrenuti.

Drhtim pred porodom ovog monstruma koji siluje, siluje, siluje!

Ne bojim se rata, ni smrti se ne bojim. Zebem u strahu od mnogorukih i mnogoglavih, od nakaznog života koji će nas sigurno pogoditi, koji nikog neće promašiti!

Hoćemo li zažaliti što smo živi? Hoćemo li umjeti da prećutimo žal za smrću? Šta bi nam na sve to rekli mrtvi?

Kojim jezikom govore mrtvi?

(Iz knjige “Zvučni zid”, 1999)

Uticao 5. oktobra na sve(t) i svašta

Srijeda, 2. februara 2000. – A poreza što se tiče, sinko, ne znam šta da ti kažem. Znam samo da je njima svejedno da li ti proizvodiš knjige ili klanfe. Njima je važno samo da im na vrijeme platiš. Doduše, i mi seljaci prvo namirimo stoku.

Nedjelja, 10. septembra. Država čiji su prozori zatvoreni, roletne spuštene, a vrata zamandaljena – to je slika jugoslovenske Srbije danas.

Nedjelja, 17. septembra. Konačno je i u Srbiji sve jasno. Jasno kao dan. Jasno da ne može jasnije: ovi što imaju vlast boje se da će je izgubiti, a ovi što bi je htjeli – boje se da će je osvojiti!

Srijeda, 18. oktobra 2000. – Sve napreduje, sve je bolje nego što je bilo. Sad je sve u redu, Srbije, brate; sve je u najboljem redu! Jedino je, izgleda, kod mene neki problem. Izgleda da se sporo prilagođavam na dobro... Ja još živim loše.

Četvrtak, 19. oktobra. Sve ih je više i sve se manje stide oni što iz tabora poraženih pretrčavaju, prelijeću u tabor pobjednika na posljednjim izborima. Nema više ni jednog jedinog koji je ikad bio za onih dvoje onamo onakvih! Nema i nema. Nema više nikog ko je na njihovoj strani!?

Onaj golub napravljen od latiničnih slova JUL je (sad sam apsolutno siguran): golub prevrtač!

To je taj! Taj i ni jedan drugi! Uvijek je bio niskoletač, ali da je uz to i ovako vješt prevrtač ne vjerujem da je ikad iko mogao i da pomisli, a nekmoli još i da povjeruje. Nikakvo čudo ne bi bilo da se to njihovo čudovište, da se taj njihov JUL preimenuje sada u suprotno, u nekakav LUJ, pa da još zatraži i zvanično članstvo u

DOS–u.

I da čak ustvrde da su baš oni uvijek i u svemu bili najDOSledniji!

Čekajući da se i to čudo dogodi, evo sjedim na svom čardaku, na dvadesetom spratu sivog solitera na vračarskom brdu, sjedim na terasi i na grad pod sobom gledam kao na katakombe, političko katakombe... Da, da, burazeru, nikakvo čudo ne bi bilo da JUL sada postane LUJ, da oni opasni, oni narogušeni, smrknuti i strogi julci, julice, juličari i juličarke odjednom postanu samo nevine i naivne: lujke!

Nedjelja, 10. decembra 2000. – Nema gdje se ne pominje; u svim poslovima, u svim oblastima, pričama i prilikama skoro da je obavezan: Peti oktobar!

– Nemoj dvaput da kažeš. Pitanje je dana kad će neka uspijuša podviknuti mužu: "Sve se reformiše, sve je drukčije nego što je bilo pre 5. oktobra, samo ti jednako..."

"Uticaj Petog oktobra na seks" moglo bi uskoro postati i tema za neki naučni skup. Samo se još o tome nije skupovalo i na najvišim nivoima žvaka razvlačila.

————— (Svakodnevnik u "Oslobođenju", 2000) —————

Iz izvora bliskih ušću...

Beograd, 3. septembra 2001. – Dopisnici iz zemlje javljaju mi da ničim nisu ugroženi dobri, bolji, najbolji uslovi za nastavak izgradnje Beogradskog metroa, jer je beogradsko podzemlje opet izašlo na površinu i uključilo se u javni život.

Vašington, 19. novembra. – U dvorištu jugoslovenske ambasade u Vašingtonu otvorena je kladionica, pa: jedni secuju na onog kojeg će odabrati Koštunica, drugi na onog kojeg će odabrati Đinđić, poneko tipuje i na kandidata kojeg bi odabrao Svilanović, ali je, ipak, najviše onih koji tipuju na tipa kojeg bi za mesto i položaj jugoslovenskog ambasadora u Vašingtonu odabrao – američki ambasador u Beogradu!

Beograd, 14. januara 2002. – Noćas je u Tašmajdanskom parku uhvaćen papagaj koji je non–stop ponavljao: "DOS je najbolji! DOS je najgori!", pa "DOS je najbolji! DOS je najgori!" i tako do besvesti. Tako su ga i ukebali što je pobenavio, pa odvalio u nesvest.

"DOS je najbolji, DOS je najgori" – čulo se iz usta okupljenih radoznalaca, sve dok pripadnici nadležne službe nisu priveli papagaja galamdžiju, kojom prilikom je njihov šef izjavio: "Nije problem u tome što papagaj galami i eventualno budi usnulo stanovništvo, jok, toga je u Beogradu uvek bilo i biće... Problem je što papagaj neće da se politički opredeli, tj. da li je ova ptičica za to da je DOS najbolji ili je ista ptičica za to da je DOS najgori. Razumete?"

Beograd, 21. januara. – Posle deset meseci stravičnih gužvi, a povremeno i pravog haosa pred DOS–ovim šalterima za prodaju indulgencija, od danas oprost grehova počinjenih u vreme i u slavu starog režima mogu da kupe i obični građani, uključujući i penzionere i domaćice, a ne kao do sada samo bogataši i bivši visoki funkcioneri.

Uz to, DOS–ove indulgencije su i znatno pojeftinile, pa je to još jedna pomoć građanima Srbije u vreme kad sve ostalo poskupljuje!

Podgorica, 4. februara 2002. – Svi mediji javljaju da su pregovori Jugoslavije i Crne Gore u završnoj fazi. Ostalo je još samo da se dogovore šta će sa Srbijom.

————— (Svakodnevnik na tv "YU info", 2001–2002) —————

Samo ako imate dobar izbor

Sreda, 1. januar 2003. Sve radnje zatvorene, samo "Plava nada" radi. Ne stižem ni *dobar dan* da kažem, kad ulete jedan i još s vrata poče:

- Čuo sam da ste vi najsnabdevenija radnja u ovom kraju; i to ne samo za praznike, nego i inače.
- Trudimo se, gospodine, trudimo se.
- Imate li štucne, štrudle, štanclе, klanfe, cvikcangle, vangle i drikere?
- Imamo.
- A imate li "afteršejv", viski i tomahavk?
- Imamo.
- A "kamember", "bri" i "rokfor"?
- Imamo.
- Odlično. A imate li sintisajzer i razvodnu kapu za male, srednje i velike samozamajce sa adapterom za kriptodepresiju?
- Naravno.
- A karakondžule?
- Vi se šalite, gospodine. Po karakondžulama je ova radnja čuvena, ne samo ovde, nego u celom svetu!
- Sjajno. Vidim da ste ozbiljna radnja, vidim da imate sve što je potrebno savremenom čoveku danas i ovde, ali ja sam, ipak, došao u jednu specifičnu kupovinu...
- Izvolite.
- Hteo bih da kupim nekoliko poslanika, ako imate dobar izbor.
- Najbolji!
- Mogu li da ih vidim?
- Kako da ne. Evo, na primer, pogledajte ovde kategoriju upornih kandidata; ovo bi im bio jubilarni pokušaj u jubilarnoj stranci... Znae, ta upornost, ta doslednost, to mora da se ceni.
- Fino, fino.
- Naš asortiman je na zaista zavidnom nivou. Imamo političara svake vrste i sorte, ne samo poslanika. Evo jednog s ogromnim iskustvom u onoj staroj vlasti, ali je potpuno očuvan: kao da se nikad ničim nije bavio, kao da nikad ništa nije mislio, kao da nikad ništa nije radio...
- Zanimljivo.
- Posebno se ponosimo asortimanom političara koji rade i na struju i na baterije; oni najbrže menjaju...
- I boje, i stranke?
- Da. I boje, i stranke, i programe, i uverenja...
- Hvala vam. Vi ste zaista najbolji. Poslaću sutra dečka da kupi jedno pešes poslanika i jedno tuce profesionalaca, političara razne vrste – reče čovek i ode.

Gledam i ćutim, pa opet gledam i opet ćutim. Zaboravio sam šta je trebalo da kupim, a šta da dokupim.

————— (Svakodnevnik u "Politici ekspres", 2002–2003) —————

Manjševici

Četvrtak, 6. maja. Važno saopštenje: Voz za Evropu stoji na prvom koloseku. Zbog kvara voznog osoblja, kasni pola veka, šest dana i sedamnaest minuta.

Petak, 4. juna. Svi predsednički kandidati i sve predsedničke kandidatkinje obećavaju nam brži put u Evropu. Šta je ovo, ljudi? Jesu li ovo ozbiljni politički programi ili neozbiljne turističke agencije?

Utorak, 22. juna 2004. Gledano s vrha Beograđanke sve izgleda mnogo manje nego što stvarno jeste; jedino naša premilostiva i prežalosna vlada izgleda onolika kolika je i u stvarnosti: manjinska, manjinska, pa sve manjinskija!

————— (Svakodnevnik na radiju "Studio B", 2004) —————

Nije sve poskupelo

Nedelja, 18. jula 2004. Već je osmi dan kako se lomatom po vrletnim planinama, po gudurama i vrtačama Bosanske Krajine, a još ni jednom nisam sreo gospođu Del Ponte.

Zamišljam je kao komandosa u mini suknji, s dvogledom na grudima, s "lugerom" u levoj i "heklerom" u desnoj ruci. Nema je. Kao da je u zemlju propala. Možda se maskirala u lisicu dugorepu, u surog medveda, u jagnje milostivo, pa je svakodnevno viđam, a ne znam da je to ona. Možda.

Ponedjeljak, 22. novembra. Sve je poskupelo, samo je (da zlo i Dinkić ne čuju) dinar pojeftinio, pa nam je svakog dana sve lakše odneti kući ono što na pijaci i oko pijace može da se kupi. A, da! Pojeftinili su poslanici.

————— (Svakodnevnik u listu Balkan", 2004) —————

Noć pri kraju veka

Sasvim obična,
uobičajena,
noć pri kraju veka
u kojem nismo
imali sreće.

Mlada I. Lepa
leži budna
i sluša kako njen
drugi
Nesrećan A. Uporan,
skrhan siromaštvom,
slomljen uzaludnim radom
i dotučen vinom,
vinjakom ili nekom još jeftinijom brljom,
hrče.

Polako i tiho,
da ne naruši ustaljeni nesklad,
ustaje
i uključuje televizor:
na Trećem programu ništa,
a na Prvom i Drugom
opet –
"baš svašta"!

Odmah posle odjavne špice
te udarne
informativne emisije
(iz koje nikad niko
ništa važno
saznao nije,
a kamo li da se vidi i čuje,
šta pričaju i rade
pobunjenici na trgovima)
ide film
u kojem
Glavna J. Glumica
u noći pri kraju veka
u kojem nismo imali sreće
ne spava,
nego budna sluša
kako njen dragi
Glumac K. Glavni,
skrhan siromaštvom,
slomljen uzaludnim radom
i dotučen vinom,
vinjakom ili nekom još jeftinijom brljom,
hrče.

Gledajući film,
Mlada I. Lepa,
starog Ilije kćeri,
iznenada se seti,
setno,
kako je tata često umeo da joj kaže:
"Kćeri, sine,
ne gledaj po svu noć te glupe tv serije

sapunske
i ne poistovećuj se s tim guskama tamo;
gledaj filmove
umetničke –
u njima je život realan,
stvaran,
tu možeš i da naučiš nešto".

Mlada I. Lepa,
polako i nežno,
kao što sve i uvek radi,
tatu Iliju u zaborav vrati
i brže–bolje
(pre nego bi dozvolila sebi
da se još i jedne po jedne
primedbe seti,
pa predloga
i prigovora svih
što bi ih
svekar joj Aleksa
kazao
svom sinu jedincu,
a njenom dragom,
Nesrećnom A. Upornom)

vrati se filmu
baš u trenu kad Glavna J. Glumica
ustaje,
uključuje televizor i gleda kako
u noći na kraju veka,
u kojem nismo imali sreće...
O, ne!
Mlada I. Lepa
brzo,
nervozno,
kao nikad i ni oko šta pre,
gasi televizor
i plače.

U suzama,
kao u kristalnim kuglama,
vidi kako jutro
obećano
beži od ove noći...
Jutro je sve dalje?

Polako i nežno,
opet,

kao što je sve i uvek radila,
Mlada I. Lepa,
starog Ilije kći,
poljubi svog dragog
Nesrećnog A. Upornog,
pomilova ga po usnulom
licu,
uz koje,
kad ponovo leže,
prisloni svoje suze.

Ne narušavajući ustaljeni nesklad,
Pesnik se vraća s Trga,
na kojem se pričalo o promenama,
ulazi u lift,
u stan,
u kuhinju,
u kupatilo,
u krevet,
ulazi u san i zapisuje:
Noć pri kraju veka...
– I milenijuma, i milenijuma! – dobacuju
čitaoci.
Pesnik se čudi
i budi:
– Nije valjda da smo tako dugo
ovakvi kakvi smo
i da nam je, o tugo,
opet ovako kako nam je!?

Tišina,
teška, lepljiva,
jede prostor i vreme,
a onda
umilni glas Mlade I. Lepe:
– Ugasite pesmu, gospodine,
htela bih da spavam,
da se odmorim, makar malo.

Predusretljivo se protežem,
gasim pesmu,
a potom se polako
na drugu stranu okrećem
i hrčem.

(1999)

————— (Iz knjige "Djavolet, Bog t' ubio", 2002) —————

Žaoke

E, sad je, vala, i poslednjoj budali jasno kako smo uspeli da,
pišajući uz vetar, useremo motku.

Malo, malo, pa vlast krene u borbu protiv kriminala. Uklanja konkurenciju.

Nije đavo crn koliko se priča. Crven je.

Ni venecijansko plavo, ni kraljevsko plavo, ni neko treće, peto, sedmo... Boja srpske nade je anterija plavo!

Jadna je i prežalosna zemlja u kojoj je politika najunosnija privredna grana.

Pozicija i opozicija? U jednoj korpi preovladale trule, a u drugoj – jabuke razdora.

Nisam humorista, ja se ne šalim. Ja ozbiljno zajebavam.

————— (Novine i časopisi, 1988–2004) —————

Srbin modrih prsa

Prosto da čovek poludi
kad vidi ko se sve,
kako
i koliko busa
u sve junačkije grudi.

Malo nam što su već na sceni:
Srbin po rođenju,
Srbin po opredeljenju,
Srbin pametan,
Srbin avetan,
Srbin za po kući,
Srbin za potući,
nego nam se još navrže
i Srbin koga, kao, svi mrže!?

To je Srbin u samoodbrani.
Srbin kad se to ne može
izbeći,

Srbin kad se mora reći,
makar i šapatom,
u četiri oka
na konferencijama
i donacijama,
ali zato, junače, baš on je
najgrlatiji na slavama
i na svadbama
gde ne mora da se brani,

gde se toliko upreosrbi
da nam i zaliči zastavu:
ima crvenu glavu
(nešto što je usijana,
a nešto onako
ideološki),
od busanja mu grudi pomodrele,
a dole: samo gaće bele.

Crveno, plavo, belo
– Srbin je zacelo!

(2000)

Izborna ćutanje

Kad se setim šta sve nisam
smeo reći
roditelju,
učitelju,
a tek caru
i kaplaru;
iz sećanja kad izvučem
strah da se potučem...

Kad se setim kako mi je
teško reći
dečici
i ženici;
pred rođenim
i voljenim
progutati tvrdu muku –
ceo život nenaruku...

Kad se setim koliko sam
prećutao
mutivodi,
prelivodi,
i mudonji,
i ludonji,
i na slici barabi
zalepljenoj na tarabi...

kad se svega toga setim –

E, 'be mi se
za izborna ćutanje!

(2000)

Oko rakije

Okupljeni oko rakije,
jada i čemera,
čikamo
sudbinu da saznamo
šta smeru
ona ala,
vrana i budala
preko velike vode.

Sve što oči bode
i u srce će se
kad–tad zabosti...
– Dobro došli, mili gosti,
seščemo,
pićemo i ješčemo,
čim ovi nezvani odu,
čim rodu
vratimo slobodu.

Okupljeni oko rakije,
jada i čemera,
i mi, i najmiliji nam
stojimo
i nezvane goste dvorimo.

(2001)

Junaci i prosjaci

1.
– Šta će mi karavata,
tata!
Neću im tamo
biti stari svat;
ja idem u rat!

2.
– A onda su,
mama,
pale dve granate
u neki parlog;
tu pogibe Stojan,
i Mitar,
i Bojan,
a ja sam samo
izgubio nogu.

3.
– Gospodine,
znam da nisam jedini;
znam da je, na žalost, mnogo
ovakvih
i razumem da vi zaista
imate puno posla
i da ništa
ne može preko reda,
ali ovo moje... Baš se oteglo;
evo, sutra će godina.

4.
– Milina!
Kako su nas lepo primili!
Popričali smo malo,
malo jeli i pili,
pa se i slikali!
Rekli su da će ovo moje
videti odmah
posle izbora.

5.
– Tako, valjda, mora.
Takva su vremena
i takvi ljudi, čoveče;
sve im je preče...
Sad kad sam sâm
 (mamu je odnela tuga
 za mnom,
 a tatu za njom),
trebalo bi da nađem
nekog
da me gleda,
možda me i zavoli,
pa da me bar
duša ne boli.

6.
– Mogu li pored tebe?
Da sednem,
da odmorim;
pomakni se malo, brate.
– Slep sam, al' ušima te vidim:
ti si onaj bez kravate!
Onaj što je s ocem kliktao
dok je u rat hitao.
Hoće tata elegantnog vojnika,
hoće tata da mu budeš dika!
– Odlično pamtiš,
i dugo,
ali da sam na tvom mestu,

ja se ne bih rug'o.
Ja nisam običan prosjak!
Ja sam nogu izgubio u ratu!
– Ne samo bez kravate,
sad si, znači, i bez noge?
– Ja nisam običan prosjak!
Ja sam junak!
– I ja sam bio.
U onom tamo ratu:
junak, junačina, heroj,
kao sada ti, daragoj!
– Ti!? Ti si Pavle!
Onaj slavni Pavle
iz čitanke!
– Bio sam...
Sad sam
još slavniji,
sad sam najslavniji
prosjak pred crkvom;
to sam najduže i bio...
Sedi ovde i pričaj,
zanovetaj;
pričaj šta god hoćeš, sine,
kako i koliko,
ne sme niko
da te prekine;
imaš beskrajno mnogo
vremena,
ali za rat: ni tren jedan
ne dam ti!
Pisneš li samo reč
o nekom ratu,
pomeneš li granatu,
izgubićeš
najbolje mesto u gradu,
a bilo bi šteta,
jer ja neću još dugo,
a ti tek počinješ...

(2002)

————— (Iz knjige "Na vr' brda vrh državni mrda", 2004) —————

Onogor

Ono?!
Ono je varićak žita
prije po vijeka posijanog,
sad pred ponoć požnjevenog.

Kakvi sijači i žeteoci,

takvo i žito:
pedeset pet zarez pet odsto
kukulj.

Nema tu ljeba, mati,
to će kokoši pozobati!

(28. maja 2006)

Poslednje uputstvo

Pošalji kćer u dalek rod,
hrabre sinove u šume,
žene, starce – pod crkve svod,

blago tajno u podrume

skrij! I sebe od sebe, sve!
U hod sej povratka stopu –
najdalje za godinu, dve:
moraćemo u Evropu!

(decembar, 2005)

————— (*"Zmijanje" i Novosti*, 2006) —————

Kad rodi šljiva u Srbiji

U Srbiji rodi šljiva...
Nisi tuna!? Šteta živa.

Mora su joj odaljili,
šljivici je zaplavili!

Škropi radost sa nebesa
kad Srbija šljive stresa.

Radosni smo, blago nama
u svim našim Srbijama!

A Srbijā, blagi Bože,
mnogo ima; još se množe!

Vrišti pesma na sokaku:
tri šajkače na junaku!?

Svaki Srbin rado poje
sred Srbije – svako svoje!

Ruše priču prorokljivu
da pod jednu stanu šljivu:

razvlače joj tanke grane,
da sav svet pod šljivu stane!

Da zajedno piju, trube,
da se psuju, biju, ljube!

Joj, što vole da se cmaču
dok nad svojom pesmom plaču.

A od novog prijatelja –
rastaju se šest nedelja,

pa ako se i rastave,
to je samo "do mô slave"!

– E, moraš mi doć na slavu,
baš da probaš onu pravu!

Svaki Srbin, ma gde da je,
gaji šljivske zagrljaje.

Tek kad padne, crn u licu
– svak u svoju Srbijicu!

Rodila je šljiva plava,
pod njom pijan Srbin spava.

Smešak krasi sneno lice
– biće nove mučenice!

————— (*Na Vračaru, 4. septembra 2006; prvi put je objavljena ovde*) —————

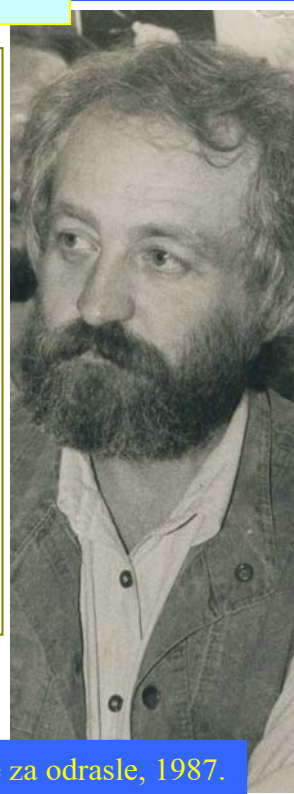
Evo i nekih fotografija:

1. Na startu

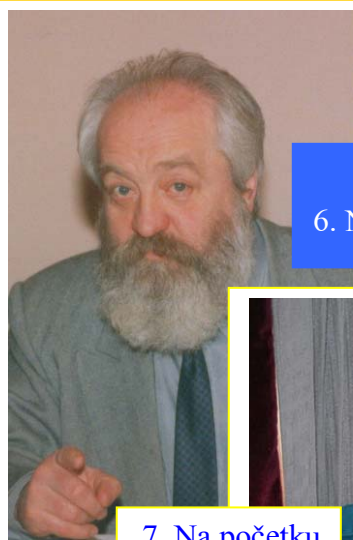
2. Još je sve lepo i bez problema bilo

3.
Kao
student,
1968.

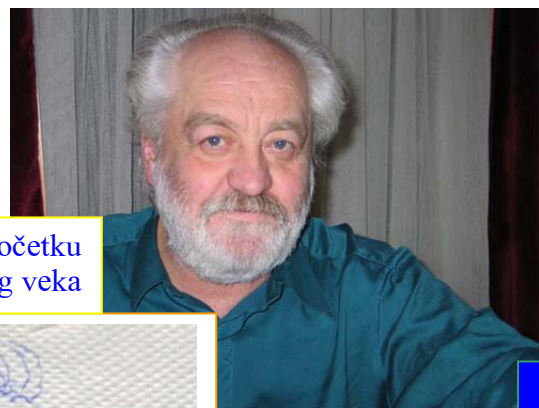
4. Kao mlad Ježevac
u zagrebačkom Jazavcu
sedamdesetih

5. U vreme Slikovnice za odrasle, 1987.

6. Na kraju prošlog veka

7. Na početku
ovog veka

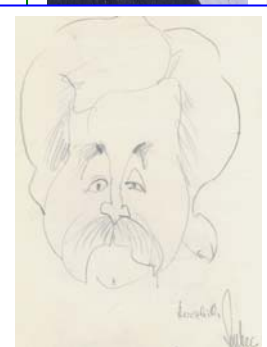
8. Danas

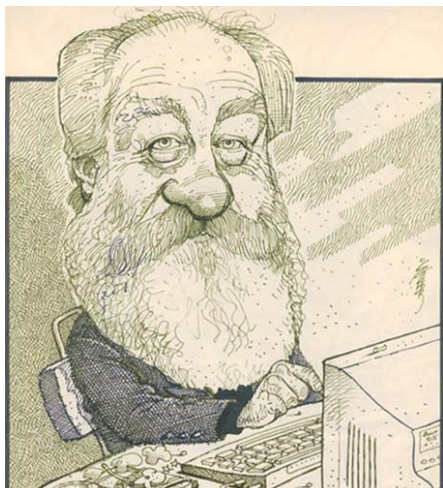
A crtali su me:

Al. Blatnik,
na salveti,
Ohrid 1995.

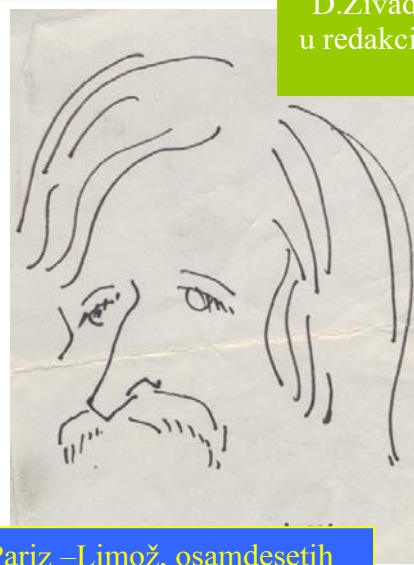
Bubek, Nemačka,
osamdesetih
u Bordigeri

B. Stanković Stabor u redakciji Ježa 2000.

D. Živadinović u redakciji Ježa 1978

Isaak, Filipini, crtao u vozu Pariz –Limož, osamdesetih

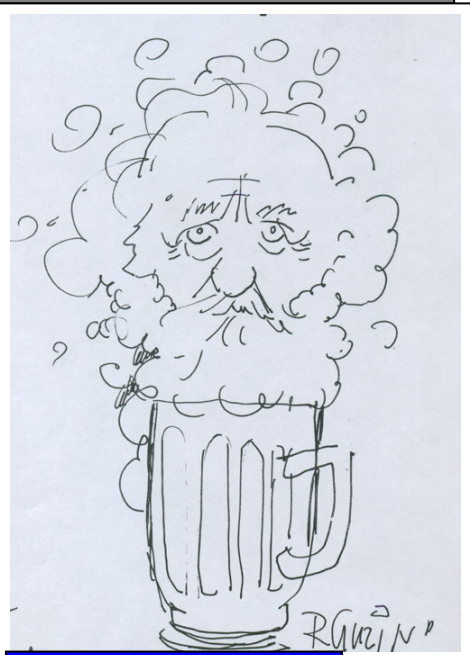

H. Fazlić, u Bordigeri '86.

M. Ramezani, Pariz, 1998.

Pichon, France, na festivalu u St. Juist le Martel-u

M. Miloradovic, posle zajednicke knjige '87.

R. Guzina u Vršcu '99.

Iz onog što su o mojim knjigama pisali (naravno, samo prijatelji, kolege i drugovi; nisam ni ja naivan), izabrao sam – sve.

Pa se odmah postideo i odbacio – takođe sve.

Kad su mi rekli da nešto moram da ostavim, evo, ostavio samo ovo:

Duško M. Petrović je došao u Beograd sa pesnikom u duši, uveren da mu je čaša meda na dohvata ruke. Došao je da na Beogradskom univerzitetu, skraćeno BU, doživi i studentsku 68. godinu kao pripadnik generacije koja je odbila da duguje prethodnim generacijama i koja je od društva tražila sve, a dobila batine na podvožnjaku beogradskom i volšebni utešiteljski govor velikog doživotnog mešetara; tako je dobila i po glavi i po duši. Modrice na duši i istine do kojih se počelo dolaziti i do kojih se moralo doći, bez obzira na njihovu čuvanost i čuvare, učinile su da se u Dušku M. Petroviću, kao etički korektiv, pojavio i satiričar. Satiričar je Duška M. Petrovića uspravljao i ispravljao u životu, vodio ga u izgledne prilike da dođe do istine i uvaljivao ga u još izglednije neprilike zbog njih, ali nikada nije iz njega istisnuo pesnika... Posledica svega ovoga jesu Petrovićeve knjige, u kojima je preovladavao čas pesnik, čas satiričar.

Duško M. Petrović peva o onome u šta smo verovali i kako smo verovali. Peva o onome u šta smo morali verovati, mada nam ni potomstvo neće verovati da smo u to verovali i da smo baš u to morali verovati. To su pesme o tome kako smo postizali ono što je bilo nemoguće postići, pa smo tako stekli nemoguć život, dok je pravi život tekao i ostajao mimo nas... To su pesme o tome kako smo se ograđivali od najbližih, od prijatelja, od drugova, podižući nove zidove na koje će doći nove slike velikog i obožavanog vođe... To su pesme pune aluzija koje raspršuju sve velike iluzije kojima smo bili zatrpani, kojima smo gajili velike nade i postigli apsolutno beznađe. To su pesme o rasprodaji zemlje za saksije i za kuće cveća.

"Kula od članskih karata" postaje istorijska razvalina koja će ko zna koliko pritiskati "našu jadnu zemlju" (kako ju je još Dis jednom nazvao). Ova knjiga će čuvati uspomenu na to vreme i biće neprolaznija od svega onoga o čemu je u njoj pevano.

Milovan Vitezović ("Politika", dodatak "Kultura–umetnost–nauka", 1990)

Nekoliko je slojeva u Petrovićevoj poeziji: sloj satire, u prvom redu, ali i lirskog, zatim sloj žestokog cinizma, grotesknog. U povezivanju i prožimanju tih slojeva upravo i leže glavne odrednice ove poezije.

Gojko Božović (iz recenzije knj. "Šampanjac u tretrapaku", 1997)

Čas neprikriveno i iskreno sentimentalno, čas duhovito ironičan i samokritičan, čas lak i popularan, a čas, kao doja, dubok i mudar u maniru Davida Štrpca, subjekat Petrovićeve poezije ima potrebu da se napriča – zavetnim jezikom predaka koji kao da nestaje, o svetu i vremenu koji kao da se zauvek gube i o osećanju ljubavi i pripadanja koje kao da zauvek iščezava.

Nad svim ovim pesničkim pričama, koje se kao kadrovi reminiscentnog filma smenjuju, lebdi duša kočičevskih i ćopićevskih "zanesenih dječaka" – zalutalih u još strašnije i poraznije vreme.

Duša je glavni junak ove poezije. Zato poezija Duška M. Petrovića nije samo hronika pesnikovog zavičaja i zapadnog srpstva, niti pesnička, politička, satirična istorija, nego svedočanstvo o senzibilnosti pesnika – potomka Kočićevih junaka i zemljaka.

Lirika i humor prelaze u sarkazam i satiru – bez milosti, koje nema ni za Petrovićev zavičaj, ni za njegove zatočnike u koje spada i naš pesnik.

Dragan Lakićević ("Književna Krajina", 1997)

Svakodnevnik je (ana)hronika "hroničnog vremena", odnosno milenijuma iz čijeg pješčanika pada crno zrnje. Petrović je (ana)hroničar, raspisničar čija olovka drhturi nad čovjekom u nevremenu, nad sveopštim rasapom i onom sioranovskom, najavljenom "opštom istorijom propadanja". Svaki Petrovićev (i naš) dan je "dan duži od vijeka"! Njegova "svakodnevna rečenica" je "kardiografska krivulja", slika infarktnog stanja srca vremena.

Milenko Stojičić ("Oslobođenje", 1999)

Petrović grabi da zapiše – događaja ima previše, svaki može biti presudan. On zna da će njegov dnevnik neko čitati – piše ga i za novine, i za budućnost, ali najviše za sebe: monolog odgovornog osetljivog srpskog pesnika. . . Da je ovo pisao kakav stranac, na engleskom ili na nemačkom jeziku, bio bi pred svetskim čitaocima moderan roman o apsurdnom postojanju, apsurdnoj moći, apsurdnoj zločina na vrhuncu iskustva i razvoja čovečanstva. U njemu – zgusnuto lice i naličje: grč, nemir, užas, zločin i kazna, odgovornost, otpor, plemenitost. . . Čežnja za pravdom i istinom.

Na zapadu bi to bio svetski hit.

Avaj, "Zvučni zid" pisao je Srbin: ovo ostaje srpska knjiga, a Srbi i "Gorski vijenac" lako zaboravljaju. U srpskim knjigama vrline postaju mane. Dobijaju posprdna imena: mitomanija, nacionalizam, bolećivost, državotvorne tlapnje.

Dragan Lakićević ("NIN", 1999)

U spoju duhovitosti i duhovnosti Petrović je raskrinkao mnoge naše lične sklonosti, među kojima ignorantski odnos prema pameti, kukavično samozatajivanje svoga pred drugima, poriv pohlepe i taštine nisu na poslednjem mjestu. Najdrastičnije, najsureovije metafore ostale su, međutim, za identifikaciju prostora srpskih zemalja i tzv. geopolitičkog položaja srpstva.

Branko Milanović (iz recenzije knj. "Đavole, Bog t' ubio", 2002)

U pesniku je progovorio nacionalni inat, pa je posledice podmukle upotrebe osiromašenog uranijuma proglasio za neslućene mogućnosti napretka, čiji će nosioci biti nakaze. Strah od budućnosti ozračeni motivisao je Petrovića da kreira sarkastične prizore potencijalne apokalipse i prikaže ih kao izlaz iz siromaštva i zaostalosti...

Knjiga "Đavole, Bog t' ubio" u suštini je tragedija u satiričnom ruhu. Slika aktuelnog trenutka srpstva, koja je u njoj data, krajnje je pesimistična. Samo satirični pristup temi uliva nadu da izlaz, ipak, postoji. Kada ne bi bio ubeđen da se stvari, još uvek, mogu menjati na bolje, Duško M. Petrović, čija su dela u najvećem broju motivisana iskrenim rodoljubljem, ne bi izvršio udar na tragičnu situaciju u kojoj se, opet, našao njegov narod. Dakle, u knjizi "Đavole, Bog t' ubio" sve je sumorno osim satire, koja na momente prelazi u sarkazam. Ona je kakav-takav kompas na nesigurnoj pučini srpske stvarnosti.

Predrag Lazarević (u predgovoru knj. "Đavole, Bog t' ubio", 2002)

U svemu što je satirično pisao, Duško M. Petrović se određivao spram vlasti. Ona je u njegovim satirama uvek aktuelna. Bio je, naravno, za promene, i odmah posle njih protiv promenioca. Bio je protiv svepartijskog jednonumlja i vladajuće crne liste. Ostao je protiv svih jednonumlja, na koje se ono partijsko podelilo, i protiv umnoženih crnih lista, i vladajućih i opozicionih. Pisao je direktno, više od dozvoljenog, i za to je bio nagrađivan zabranama, visokim mestima na crnim listama i materijalno kompenzovan u komitetskim, prvo, i višestranačkim internim materijalima, potom. Ma koliko da je direktno pisao, njegovo pisanje je imalo univerzalnu dimenziju, onoliko koliko je naša nesreća učinjena istorijski univerzalnom i koliko se zaslužni za nju istorijski nadovezuju u lanac čiji tajni zveket odzvanja u nama, pošto nam je njime duša okovana.

Duško M. Petrović je pisao o kockanju sa članskim kartama i o adutima iz partija (gde se čipovalo narodnim nadama, dok je cela zemlja potovana, repotovana i supotovana, dok nije razvučena nas međunarodnoj piksli), o pravljenju nove vavilonske kule od članskih karata, koja se kulovski srušila sa pomešanim jezicima iz jednog jedinog, izjašnjavao se protiv sankcija na svaku suvislost, iskazivao se odlivima razuma i moždanim podlivima, o debelom mesu u glavama glavate gospode izrođene iz drugova, ušuškanih u tapacirane savesti, koji su stvoritelji i protagonisti strašnog srpskog svakodnevlja – sveopšte zaludnosti, dignute na najviši nivo, o nemanju izbora: sa takvim izabranima, svi izbori su elementarne nesreće.

Lirska priroda Duška M. Petrovića izdvaja ga iz reda savremenih evropskih satiričara. On u svoje zapise ne unosi karakterističnu goropadnost satiričara, iako je u njima prisutna bespogovornost, već ih čini duševnim, kao da su uz uzdah pisane. Tako smo u njemu dobili jedinstvenog pisca satiričnih elegija, i, čitajući ih, više od gneva žalimo sebe.

Milovan Vitezović (“Politika, dodatak “Kultura–umetnost–nauka”, 2006)

I, na kraju, ako je još ostao neko kome – posle svega što je ovde objavljeno – nisam dosadio, signature mojih knjiga satire u Narodnoj biblioteci Srbije su: *Oda koja hoda* I 20516/14, *Brod plovi, miševi beže* I 68740, *Slikovnica za odrasle* II 349338, *Kula od članskih karata* II 401726, *Kozerija nostra, podzemlje nebeske Srbije* II 410941, *Šampanjac u tetrapaku* II 416099/3, drugo izdanje II 427247/1, *Zvižduk u pola osam* II 417131/1, *Gde đavo spava* II 417131/2, *Zvučni zid* II 453163, *Đavole, Bog t' ubio* II 453264, *Na vr' brda vrh državni mrda* II 475524, a tu je i knjiga prof. Predraga Lazarevića “*SATIRA MOTIVISANA RODOLJUBLJEM ili jedanaest knjiga Duška M. Petrovića*” (KZ "Vaso Pelagić", Banja Luka, 2002), signatura: II 465300. U Narodnoj i univerzitetskoj biblioteci Republike Srpske signature su: *Oda koja hoda* I 2251, *Slikovnica za odrasle* V 13539, *Kula od članskih karata* III 18501, *Kozerija nostra, podzemlje nebeske Srbije* IV 4481, *Šampanjac u tetrapaku* III 19322, *Zvižduk u pola osam* III 18502, *Gde đavo spava* III 18502–2, *Zvučni zid* III 4962, *Đavole, Bog t' ubio* III 18503, *Na vr' brda vrh državni mrda* III 18511, a knjiga prof. Lazarevića: III 16779.

Ko me je čitao, čitao, pa i dovde stigao (čak dovde?!), ne znam šta da mu kažem. Nije to baš sasvim u redu (da konsultujete lekara?), ali – hvala.

I pozdravite sve kod kuće.

Duško M. Petrovic

Beograd, Vračar, 14. septembra 2006.